

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna pet-vrstica, (širina 72 mm) za izhaja vsako sredo in soboto. enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Posamezna številka 10 v.

Slovenska visoka politika.

Kakor o kraljih in cesarjih, tako javlja glasilo slovenskih klerikalcev tudi o dr. Šušteršiču, da je odpotoval na štirinajst dni v Italijo. Njega nekronano veličanstvo! Včasih so učili, da je zemlja središče sveta. Pozneje so dokazali, da mora zemlja plesati okrog solca. A tudi solnce — tako uči znanost — ni centrum vsemirju, ampak z vsemi svojimi planeti in kometi in meseci le del neskončnosti, kateri še nihče ne pozna središča.

Nihče? ... Kajpada — astronomi, filozofi in podobni duševni pritlikavci ga ne poznajo. Kaj bi se ozirali nanje! Saj imamo klerikalce, katerim nadomešča sveti duh vse kar iščejo druge glave po trnjevitih potih. In naši klerikalci poznajo središče sveta: Ime mu je dr. Šušteršič.

Dr. Šušteršič napiše članek za »Slovenca«; če bi bil spisan za šolsko nalogo, bi ga profesor klasificiral »dovoljno«. A Šušteršičeve besede raznese telegraf kakor novo razodetje.

Dr. Šušteršiča zasači žurnalista desetega reda pa ga »intervjuva«, s čimer se brez posebnih težav fabricirajo vrstice. Intervju pa se razglasa kakor senzacionalen političen dogodek.

Šušteršič, Šušteršič, Šušteršič. On je točka, okrog katere se suče svet. On je luč, ki vabi vse molje, nočne metulje in podobne živalice. On je beseda, ki je meso postala — on, on, on!

Nemški politik dr. Wirth razvija novo »teorijo«, da se suče življenje narodov in plemen v naših časih v elipsah, ne več v krogih; da imajo vse pasme namesto enega središča po dvoje žarišč: Nemci v Berlinu in na Dunaju; Slovani na Ruskem in v Avstriji; rumena rasa v Tokiju in Pekingju. Mož jo je uganil: Njegova eliptična teorija velja tudi za Slovence. Na eni strani imamo Šušteršiča, na drugi Hribarja.

Hribar blagovoli telegrafirati v Cetinje — kralj kralju. Hribar je dejal — kronist

mora zabeležiti. Drugod bi šli v boj za mestno avtonomijo, pri nas se gre v boj za Hribarjevo visokost.

Taka je slovenska politika. Ena oseba tu, druga oseba tam, prorok proti proroku. Dvoje oseb daje smer vsemu narodnemu življenju, vsem narodnim bojem, ciljem, idealom. In tekmovalju dveh oseb pravijo boj političnih strank!

Poldrug milion je Slovencev. To je malo. Pa vendar nismo majhni radi tega pičlega števila, ampak zato, ker ni ta narod nikdar znal najti svojih interesov in svojih nalog, temveč se opaja zdaj s tem, zdaj z onim imenom, identificira svojo usodo zdaj s to, zdaj z ono osebo, ne zaupa nikdar sebi in svoji moči, ampak pričakuje vse, vse le od mesije, od madija, ki ga živega razglasa za svetnika.

Pa se čudijo, da je vsa slovenska politika klaverna in brezuspešna. Izra francoske revolucije stremi ves svet po svobodi in razvijajo se le narodi, ki imajo v sebi mogočen čut svobode. A pri nas je vse stremjenje po svobodi ostalo v verzih nekaterih dobrih in nekaterih slabih pesnikov; v življenju se pa bojimo svobode kakor peklenšček križa. Poglavarjev, poveljnikov in biričev imamo v Avstriji več nego v katerikoli drugi državi; kmalu jih bo več kakor prebivalstva. A Slovincem jih je še premalo in kjer jim jih niso vsilili drugi, tam si jih ustvarjajo sami. Brez diktature ne moremo živeti, avtoriteta je naš ideal.

Ves svet se bojuje za ideje, loči se v stranke po stvarnih, družabnih, svetovnih nazorih. Mi se kregamo za imena in ločimo se po malikih. Ob silnem tekmovalju duhov silijo zaslužnjeni narodi, mala plemena, pozabljeni rase naprej, v prve vrste človeštva. Povsod iščejo novih potov, se uče, mečejo staro šaro v ropotarnico. Mi pa se pehamo v preteklost in hočemo srednjeveško neznanje pa rimsko oboževanje cesarjev.

To je naše prokletstvo. Tujčeva peta, sovražni sistem, most do Adrije, Drang nach Osten — besede, besede, besede! Lepo se dajo z njimi garnirati časnikarski članki in slavnostne govornice; jedro pa je vedno le Šušteršič ali Hribar. In nobenemu »prijatelju naroda« in »dobrotniku ljudstva« ne pride na misel povedati narodu in ljudstvu, da je svoboden le tisti, kdor se sam osvobodi, močan le tisti, ki ima v sebi moč.

Kako bi mu to povedali! Saj bi tedaj lahko pobledela glorijska nekronanih vladarjev in trpele kupčije njihovih trabantov, ljudje pa bi postali socialisti. Ostanimo rajši, kar smo bili: Lačna a navdušena raja, ki zna kričati »slava« in »živio«. Tako imamo vsaj vedno dvojico velikanov. Če narod ob tem pogine, se pa tolažimo, da je taka božja volja in naš kismet.

Poglavje o draginji.

Za ljudstvo, ki živi samo od svojega dela, gotovo ni v sedanjem času važnejšega vprašanja od draginje, ki je postala že naravnost nevarna. Njene posledice so tem hujše, ker še ni premagana kriza, vsled katere je ne le brezposelnost zelo velika, ampak si tudi vposleni delavci ne morejo nikakor zboljšati razmer. Na Slovenskem se pa doslej nihče razven socialnih demokratov ni javno oglasil, zakaj pri nas je vsaka pisana pena važnejša od stvarnih vprašanj. Šele zadnje dni naleti čitatelj tuptam tudi v kakšnem meščanskem časopisu na besedo o draginji. Posebnega pouka pa tu ne bo dobil.

Vendar pa je gotovo, da ne trpi ljudstvo na Slovenskem nič manj vsled draginje kakor v drugih krajih; deloma ga tare še bolj občutno. Naše dežele so agrarne; najbližji smo virom živila, pa vendar plačujemo mnogo pridelkov v Ljubljani dražje nego v mestih, do katerih je mnogo daljša pot s kmetov. Tako so n. pr. poljski pridelki in sadje na Dunaju cenejše nego v Ljubljani. A če cena mesa pri nas še ni popolnoma dosegla dunajskih cen, je zato tudi ljubljansko meso toliko slabše.

nežnem obrazu. Na samo sebe se je ozirala s ponosom v ogledalu. Junakinja se je zdela v erotičnem boju, vsem jih je prevzemala, celo bližnje mestnim, vsi so bili njeni, katere je oklenila nase z živim pogledom polnih oči. Znala je odreči, znala navezati nase, odbiti prošnje, raniti srce s strupenim želim smeje ljubezni. Kogar je hotela, vsak jo je vzljudil, smrtno zagrešil svoj pot, hitel za njo kakor za zlatorogom in se slednjič zvrnil v prepad. Kdor prej, tem bolje zanj.

Ponosno se je ozrla v zrcalo in pošljala strastne poljube podobi v steklu.

Na vrata je nekdo potrkal.

»Izvolite!«

Mdd vrati je postal človek polnih lic, vihrajoče frizure; ogromna postava.

»Prosim, oprostite! Zmagoslav Mogut...«

»Me jako veseli! Izvolite sesti...«

Sedla sta na divan. Zmagoslav se je še opravičeval, dočim se je vedla ona, kakor bi bila že stara znanca.

»Julij Vas je k meni... Julij!« Polne oči so vzkipele, lica so zardela in prsi so se dvignile.

»Kje je sedaj Julij, kje?« je hitela z vprašanji.

»Vrnil se je v mesto po dolgih letih.

Nastavljen je zopet v naš urad.«

»Tako! In zakaj ni prišel tudi on?«

»Ker ga še zadržujejo razni opravki, kajti pred malo tedni se je poročil.«

»A... Julij pravite...« se je čudila ona.

Vzroki draginje so različni. Največ je seveda kriva agrarna politika, kateri se imamo zahvaliti za visoke carine in zaprte meje. A tu se ne sme pozabiti, da so tega krive vse meščanske stranke, kajti razven socialno demokratske se ni ne ena uprla strašnemu carinskemu tarifu, ki jemlje ljudstvu kruh izpred ust. Vse so se dale deloma terorizirati, deloma pa speljati na led od agrarcev.

Agrarni gospodje, med katerimi so naši ljubeznivi klerikalci v prvi vrsti, prisegajo neprenehoma, da se ozira njihovo gospodarstvo na koristi kmeta. Že dostikrat smo dokazali, da je ta trditev nesramna laž. Namesto da bi ponavljali svoje dokaze, naj rajši povemo, da je nastal zaraditega tudi med agrarci že hud razpor, kajti kmetje, ki se ne bavijo pretežno z živinorejo, spoznavajo polagoma že sami, da so bili z visokimi carinami opeharjeni, pa tudi živinorejci, ki niso zelo bogati, vidijo, da jim visoke carine nič ne koristijo. Celotno na zadnjem katoliškem shodu v Inomostu se je slišal glas, da naj se odpro meje. To je na vsak način važno znamenje.

Ko so v jeseni leta 1907. socialni demokratje vložili svoje nujne predloge zaradi draginje, so imeli agrarno klerikalni gospodje krasno priliko, dokazati svojo ljubezen do kmetov. Socialno-demokratski poslanci namreč niso le zahtevali, da se odpro meje, ampak so nasvetovali tudi sredstva, ki naj bi bila omogočila povzdigo domače živinoreje. Kajti v Avstriji se ne redi dovolj živine. Število živine v državi ne narašča niti v enaki meri kakor število prebivalstva, a moralno bi naraščati hitreje, da bi zadostovalo potrebam. Avstrijsko prebivalstvo sploh še nikdar ni imelo dovolj mesne hrane; a z razvojem industrije napreduje tudi potreba mesa. Ljudstvo, ki se boljbolj zbira v mestih, nima tukaj toliko prilike za vegetarično hrano kakor na deželi. Treba je vedno več mesa, a relativno ga je vedno manj.

Socialni demokratje so v svojih predlogih med drugimi zahtevali tudi revizijo zemljiških služnosti. Odveza kmetov je bila v Avstriji plod revolucije. Ko je bila ta pobita, se pač ni moglo zopet vpeljati tlačanstvo, vendar pa se je pomagalo veleposestnikom na škodo kmeta s cesarskim patentom o služnostih. Do pašnikov, kjer so že njihovi očetje in dedje pasli živino, se je sinom in

Pozno v popoldan sta se razgovarjala. Silva se je vedla jako prosto in koketno v njegovi družbi, v svesti si je bila zmage nad enajstim, ki ji ga je ptica napovedala s proškim kuku!

Mladi človek iz mesta je prihajal k dekletu vsak dan. Pomenkovala sta se, smehljala in zbijala šale. In ko je odhajal Zmagoslav, se je postavila ošabna predenj: »No! No, enajsti!«

In sklonil se je on, poljubil jo na levo lice, na desno in na rdeči ustni.

»Pozdravljen, enajsti!« In oditi je moral, sicer ga je pustila samega. —

Krasna noč je bila.

Na nebu je plavala luna in svetila s svojim pomilovalnim, bledim licem v dol. V kotu kraj šumnega gozda je šuštel vir, pretakaje se po ravni.

Ob tej tihi uri je sedela Silva pričakujé svojega seladona, ki je imel priti. V lopi, z zelenjem poraščeni, je sedela ob svitu naravnih luči. Mislila je na sladke čase, ki se vračajo, spomini so ji vstajali o nežnem Juliju, sladki spomini nekdanjih dni.

Po beloposuti stezi je prikorakal visok, postaven človek. Polagoma je prišel k lopi in neopažen pristopil k dekletu.

»Julij! Julij!« je Silva vzkliknila vsa plaha.

»Silva, ali me še poznaš?« je donel prijeten glas in se izgubljal počasi v nočno tišino.

(Konec prihodnjic.)

LISTEK.

Silva.

Spisal Vladimir Schweiger.

Zunaj je sijala pomlad topla in vesela. Cvetke so priklile iz zelenih tal. Prijazna je bila narava. V gozdu se je glasila kukavica.

Kraj vasi je stala pobeljena hišica. Zale gredice z bujnimi cvetkami prve pomladi so se razprostirale pred njo. Ozadje je preraščal zelen bršljan. Pravkar, ko se je oglasila priljubljena ptica, se je prikazalo mlado dekle ob čednem okencu, dvoje temnih oči je posvetilo izza divno zelenega rožmarina, ki je prepregal okence.

Kukavica je pela svoj enoglasni kuku in dekle za zelenim naravnim zastorom je pazljivo šlo.

»Desetkrat! Samo desetkrat, še deset let torej je odločenih meni. Joj samo deset let! ... Ne, enajsti! ... samo še enkrat! ...«

Zardela so lica devojki, temnordeča skoro škrlatna so postala. In blesteče so se zaiskrile temne oči bujnega bitja.

Ptica je umolknila, v srce je legla dekletu skrb, ne težka, a vendar nadležna.

Še malo časa, pa se ni več ponovil zaželjeni kuku, in obrazek za bršljanom je izginil.

Brzih korakov je premerila Silva svojo prijazno opremljeno sobo, rdela so ji še vedno

lica, stopila je pred zrcalo, motreča samo sebe. Vitko truplo se je hipno pretreslo.

»Ha! Da, enajsti ljubček pride... Deset jih je že bilo in enajsti, enajsti pride! ... Desetkrat je zakukala kukavica, presledek in zopet še enkrat. Bilo jih je deset, nobenega... in zopet eden...« Zasmejala se je, zazibala se koketno na eni nogi in glasno po sobi zapela od zrcala proč:

»Z njim kakor z drugimi
bodem storila...«

Sedla je na divan, pogladila krilo, poprijela z belo ročico rob predpasnika in ga zgibala. Sladke misli so se ji dvigale v duši, še milejše kakor kdaj so se danes porajale.

Mislila je nazaj, mislila v mlade čase, ki so pravkar minuli; v sladu in slaju so potekali in nič ni bila žalostna. Vesela je bila in iz njenega grla je poletela na beli dan sladka pesemca.

Vstopila se je pred zagrinjalo tja k ogledalu, stiskala s prstom finopletene tipke in se ozirala vanj.

»Bilo jih je deset... Sami mali, zali obrazi... Dako, Ernest, Roman, Ljubi, najbolj neumno si ljubili! Julij, najzljiviši z lepimi gostimi brki, bujnimi kodri... Ah! Julij, vrni se še enkrat! Tvoj pogled je bil najmilejši, glas najslajši, poljub neskončen in postava graciozna kakor španskega dona v povesti... Zares da si mi bil najljubši, samo za trenutek se še vrni!...«

Glasno jih je naštevala, nekatere flegmatično, druge melanholično, menjaje barve na

ov na zadnji seji suspendiral od službe profesorja na mestnem dekliskem liceju Antona Juga zaradi nekega govora na skupščini učiteljske zveze v Novem Mestu, dokler traja disciplinarna preiskava proti njemu. Zunanji listi javljajo, da je podal dotični predlog deželni poslanec in učitelj Jaklič. To bi vendar bilo dobro vedeti. Gospod Jaklič je sicer klerikalec, a vendar nam ne gre v glavo, da bi se bil mogel tako ponižati. Rajši bi verjeli, da so bili zunanji časopisi mistificirani in da jim pošlje gospod Jaklič popravek. Bilo bi vendar čudno, da bi slovenski učitelj opravljal tako službo, pa še napram človeku, kateremu je bil kolikor toliko tovariš. Gospod Jaklič bo gotovo dal preklicati. Kajti če ne bi dal, bi bilo seveda drugače. Če bi gospod Jaklič molčal, bodo morali drugi govoriti.

— **Delavska hranilnica in posojilnica** v Ljubljani se je ustanovila. Svoj ustanovni občni zbor je imela dne 13. avgusta 1910 v restavraciji »Internacional« ter z istim dnem pričela tudi poslovati. V imenu sklicateljev je na tem shodu sodrug dr. Jos. Tomšič poljudno pojasnil pomen ustanovitve takega zavoda pa tudi naglašal dolžnost, ki jo imajo posamezni sodruzi in organizacije v tem pogledu, da store vse, kar bi utegnili koristiti Delavski hranilnici in posojilnici, in sicer zaradi tega, ker bo ta zavod navsezadnje koristil organizacijam samim in ker je gospodarska organizacija sila, ki je delavstvo tudi ne sme prezirati. Podavatelj je pojasnil pravila. Omenil je, da ima zadruga omejeno jamstvo, da znašajo deleži po 100 K. Zadrugnik more imeti tudi po več deležev. Člane sprejema načelstvo. V načelstvo so bili soglasno izvoljeni sodruzi: Dr. Jos. Tomšič, Fr. Bartl, Fr. Koman, I. Mlinar in A. Zupančič. — Iz sej načelnštva in nadzorništva imamo poročati, da se obrestujejo deleži in hranilne vloge po 4½%. Načelstvo sme dovoliti, da se vplačujejo deleži v obrokih. Uradne ure so ob četrtkih od 2. do 3. popoldne in ob sobotah od 6. do 7. zvečer v Ljubljani, Stari trg št. 30. v nujsih slučajih tudi sicer ob navadnih uradnih dnevnih urah. Zavod je imel že doslej 3426 K prometa. — Sodrugi, početek novemu gospodarskemu podjetju je napravljen. Če se hočemo gospodarsko res okrepiti, moramo kreniti na tisto pot, na katero so krenili vsi tisti, ki znajo upoštevati gospodarsko moč, ki pravijo, da je denar, če ne prvi, vsaj drugi bog. Zavod bo posloval strogo rečno in strogo varčno. Delavstvo in prijatelji delavstva ter organizacije pa naj nalagajo svoje prihranke v svojem zavodu. Manjše hranilne vloge se lahko dvigajo takoj, večje pa proti kratki odpovedi. Sodrugi, storimo vsak svojo dolžnost, da označimo tem krepkeje svojo solidarnost. — Tudi pismena pojasnila (proti vposlatvi znamke 10 v) daje: Delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani, Stari trg št. 30.

— **Komisariat v ljubljanski občini** ima kljub vsem načelnim pomislekom vendar tudi nekaj dobrih posledic. Zgodilo se je namreč, da se je začel celo »Slov. Narod« nekoliko zanimati za nedostatke v Ljubljani. Zdaj graja pomanjkanje snažnosti po ulicah, slabo razsvetljavo itd., dočim je moral prej vsepovprek hvaliti. Ljubljansko prebivalstvo bi bilo sicer tudi prej ob deževnem času potrebovalo berglje, ob suši pa krinke zoper prah in po nekaterih predmetjih je bilo vedno priporočljivo, jemati za večer »lehtirno« s seboj. A kdor je to povedal, ko ni Ljubljana hotela in mogla živeti brez Hribarja, se je v »Narodu« razglasil za hudodelca; zdaj sme »Narod« sam včasih povedati, da je marsikaj v Ljubljani slabše nego na vasi. Svetovali bi liberalnemu kolegi, naj se nekoliko poglubi v ta vprašanja, pa nam bo znal morda tudi povedati, kako zanemarjena je aprovizacija Ljubljane, kako zavožena stanovanjska politika; povedal nam bo, da se v Ljubljani absolutno nič resnega ne stori, da bi se prebivalstvo obvarovalo oderuštva, ki ga uganjajo podraževalci živil. Še marsikaj takega bi nam znalo povedati liberalno glasilo. Saj mu ni treba povedati, da so to vse grehi starega liberalnega gospodarstva. To bo itak vedel vsak, komur niso kavke izpile možgan.

— **»Slovanski železničarji«**, to je družba, ki bi rada pod vodstvom velikanov à la Buřival razdejala železničarsko organizacijo in iz železničarjev napravila predprego za nacionalistično kapitalistične stranke, je imela pred kratkim v Pragi neko komedijsko »zborovanje«. Udeležil se ga je tudi Hribar, ker se brez njega ne morejo zabeliti nobeni »slovanski« žganci. To je najbrže zahvala za to, ker so mu ljubljanski socialistični železničarji pomagali do državnozbornega mandata.

— **Kadar začne »Slovanski Narod«** pridigati moralo in se zgražati nad nasprotnikom, takrat je najbolj neokusen. Res je pač, da je v slovenskem javnem življenju in v slovenskem časopisju mnogo gnilega in smrdljivega; ampak težko da bi bil kdo tako malo pripraven za zdravniški posel kakor »Slovanski Narod«, ki je pokazal, da ni zani

nobeno barabstvo preslabo. Prav posebno se je na polju podlosti odlikoval v Čobalovi aferi. Zalumpane praktike, ki so se v tem procesu porabile s priznavanjem in preklicavanjem, smo že na drugem mestu razložili. Kdor je sledil procesu, se je prepričal, da je bilo vse, karkoli so propadli obrekovalci, ki se ne upajo na dan, očitati Čobalu, do pičice iz trte izvito. Danes smo popolnoma prepričani, da je to tudi »Slovanski Narod« dobro vedel. In vendar je še dva dni pred obravnavo objavil članek, kateremu se je režala podlost iz vsake vrstice. Sama natolcevanja, samo sumničenje, bombastne po predpustnih norcih dišeče besede o zarotah, o tajnih načrtih in lopovsko naglašanje socialno demokratično nemčurske zveze, katere nikoli ni bilo — to je bila vsebina članka, ki ni znal povedati ne enega dejstva. Čemu je bil spisan in tiskan ta članek? »Slov. Narod« ne bi bilo treba poznati, pa bi se lahko uganil namen. S strašilom nemčurske zveze in s konzumarstvom je hotel vplivati na porotnike. Noben pošten list na svetu se ne bo posluževal tako barabonskega orožja. A »Slov. Narod« že davno ni več pošten list. Rad bi pač veljal za protiklerikalno glasilo, vendar pa je njegovo geslo tisto, ki se je od nekdaj očitano klerikalcem: Namen posvečuje sredstva. In pri tem še treba ni, da bi bil namen dober. Glavno je, da škoduje nasprotniku. Če hoče tak žurnalistični klavitez koga učiti morale, se mora človeku obrniti želodec.

Trst.

— **Argentinsko meso** je prišlo v Trst in se je tukaj jedlo. Seveda ga še niso dobili navadni konsumente, ampak pokušala ga je samo komisija, ki se je s tem plemenitim namenom pripeljala v Trst in se tukaj še nekoliko povečala. V Avstriji imamo pač skrbne oblasti, ki ne dovoljujejo, da bi prišlo zdravje državljanov v nevarnost zaradi kakšnega ameriškega mesa; hvala bogu pa imamo tudi požrtvovalne uradne osebe, ki so pripravljene, nabasati si želodec tudi s takimi bržolami in bifteki, kadar gre za »narodov blagor«. Toda nikar se ne norčujemo, ampak bodimo hvaležni visoki dobrotljivi vladi, ki je že po šestih letih drezanja storila prvi korak, da dobe prebivalci vsaj nekaj več mesa. Upajmo, da za drugi korak ne bo treba suvati in pehati zopet šest let. Na vsak način napredujemo. Še pred tremi leti, ko so socialisti v državnem zboru zahtevali, da se dovoli uvoz ohlajenega prekormskega mesa, je bila vlada popolnoma gluha za to zahtevo. Letos pa že pokušaj njena komisija argentinsko meso. In še več. V Argentinijo se pelje komisija, da študira vprašanje tam, kjer je živina doma. Druga komisija pa pojde na Angleško, kjer jedo argentinsko meso že leta in leta. In v Trstu je tretja komisija. Neka barka je namreč v svojih hladilnih kletah pripeljala tako meso. Najprej so ga pregledali izvedenci in so konstatirali, da je meso lepo in zdravo. Dejali so celo, da prihaja v Avstrijo malo takega mesa na trg. In ko so to dognali, se je pokušala menaža. Marsikateremu proletarcu bo žal, da ni bil pri tej poizkušnji. Bilo je juhe, kuhanega mesa, na razne načine pečene mesa in komisija je po temeljitem praktičnem študiju dognala, da nimata jezik in želodec nič zoper tako hrano. To je pač vse lepo in prijetno. Vendar je naša neprijetna dolžnost, da moramo nekoliko svariti. Kdor misli, da bo že jutri imel argentinsko bržolo na mizi, se mora naučiti potrpežljivosti. Kajti tri komisije imamo in dokler ne pride odgovor od vseh treh, nima visoka vlada podlage za svoj študij. V Avstriji mora biti red. Kadar bo visoka vlada končala svoje študije, bo gotovo tako ljubezniiva, da bo blagovolila tudi povedati, če bo kaj z argentinskim mesom. Kvečjemu če bi ljudstvo nemara prej nekoliko podrezalo.

Istra.

Predavanje v Pulju. V petek, 9. t. m. je priredila zidarska organizacija predavanje, na katero je povabila sodruga E. Kristana iz Ljubljane. Puljski zidarji so na svojo organizacijo lahko ponosni, tembolj ker so si z njo priborili že lepe uspehe na strokovnem polju. Društvo si pa vendar ne domišlja, da je s tem že izpolnilo vso svojo nalogo, ampak hoče svojim članom pomagati tudi do večje izobrazbe, kar je v zanemarjeni Istri posebno potrebno. Prvo tako predavanje je bilo torej v petek o predmetu: Kaj uči znanstveni socializem? Že ta začetek je pokazal, kako prav je storila naša organizacija s svojo nakanjo. Dasi je bil delavnik, je bila vendar velika dvorana v novem »Delavskem Domu« vsa polna. Razum zidarjev je prišlo tudi mnogo drugih delavcev poslušat žive besede puljskemu delavstvu dobro znanega predavatelja, ki je tudi to pot podal svojim poslušalcem izreden užitek. Dasi je predmet jako težaven, ga je podal delavstvu v tako razumljivi obliki, da se poslušalci kljub celemu dnevu težkega dela niso prekomerno utrudili. A da so razumeli, je dokazalo burno odo-

brajanje, ki je sledilo zanimivemu predavanju. Društvo si je pridobilo s to prireditvijo velike zasluge za svoje člane in se je lahko prepričalo, da jim bo ustreglo, če jim poda večkrat take duševne hrane.

— **Shod v Pulju.** V nedeljo, 11. t. m. popoldne smo imeli v dvorani »Delavskega Doma« zopet ljudski shod, na katerega dnevnem redu je bilo poročilo o delovanju avstrijskega parlamenta in o narodnih bojih. Predsedoval je sodrug Haramina, poročal pa je sodrug E. Kristan iz Ljubljane. V soboto je bil v Pulju štiri ure tak nalič, da je povzročil po vsem mestu povodenj. Povsod je voda udirala v hiše in zlasti po delavskih stan vanjih je bilo vsled tega vse narobe. V nedeljo so delavci imeli polne roke dela, da so popravili, kar se je sploh dalo popraviti. Nič čudnega ne bi bilo, če bi bil vsled tega tudi shod padel v vodo. Lepo znamenje za zavednost in politično zanimanje našega delavstva pa je, da je prišlo na shod vendar štiri do petsto delavcev. Sila pičlo pa je bilo število nasprotnikov. Sodrugi Kristan je govoril dve uri ter podal obširno poročilo o delu in nedelu parlamenta s posebnim ozirom na delavska vprašanja in na sedanjo draginjo. Posebno kritiko je posvetil narodnjaškim homatijam in protiljudski politiki meščanskih jugoslovanskih poslancev pod vodstvom slovenskih klerikalcev in njihovega šefa dr. Šušteršiča. Govor sodruga Kristana, ki je bil zelo jasen in vseskozi podprt z močnimi argumenti, je napravil velik vtisk.

Koroško.

— **Klerikalni polom na Koroškem.** Mnogo se je zadnje dni pisalo o krachu klerikalne »Centralne blagajne« v Celovcu, ki je v zvezi s polomom tvrde »Kayser in Palese«. Predsednik Centralne blagajne monsignor Weiss je posodil brez dovoljenja odbora centralne blagajne monsignoru Kayserju 1.900.000 K. Ker pa so vsa podjetja šla rakovo pot ter je bilo očitno, da pride v kratkem času polom, sta dala »sveta« katoliška moža monsignor Kayser in njegov kompanjon Palese vsak svoja dva brata na nepremičnine, od katerih je eden izmed Kayserjevih, kakor tudi eden izmed Palesejevih duhovnik, vknjižiti za ogromne svote do 500.000 K. Te vknjižbe so izrazito sleparstvo od strani monsig. Palese, kakor tudi od strani »svetih« bratov. Javnost je že dolgo časa, posebno pa zadnje mesece nezaupno opazovala denarne špekulacije klerikalnih »svetnikov«. Ko so se meseca maja in junija t. l. pojavile v zemljiški knjigi omenjene vknjižbe na korist oseb, ki so bile vedno notorično siromašne in revne kakor cerkvena miš, je postalo vsakomur jasno, da gre tukaj edino za krađež ljudskega denarja. Končno je državno pravdnništvo poseglo vmes ter je dalo monsignora Kayserja ob belem dnevu javno v Trgu (Feldkirchen) aretirati in odgnati v preiskovalni zapor v Celovcu, kjer še sedaj premišljuje o svoji kratki sijajni preteklosti in čaka zaslužene usode. Monsignor Weiss je bil bolj prebrisan. Vzel je dopust že pred 2 meseci, ko še sleparstvo ni bilo tako očitno ter jo je popihal neznano kam v inozemstvo. Drjavno pravdnništvo je sicer izdalo za njim tirnico, ki ga pa še ni dosegla. Monsignor Weiss je bil vodja te socialno gospodarske politike in on

je pred vsem povzročil poleg Kayserja, da so koroški kmetje, obrtniki in delavci oškodovani za milijone. Kaj stori sedaj krščansko socialna stranka na Koroškem? V začetku se je potrudila pridobiti centralno vodstvo krščansko socialne stranke na Dunaju, da krizo prepreči ter da potrebni kapital na razpolago. Slovenec monsignor Podgorc je sam kot podpredsednik centralne blagajne posredoval na Dunaju pri vodstvu klerikalne stranke. A tam niso kazali posebnega smisla za to, ter so si vzeli časa za pomislek; med tem pa je uradni organ krščansko socialne stranke na Koroškem »Kärntner Tagblatt« dosledno pisal, da se ta gospodarski polom nikakor ne tiče stranke kot take, ampak samo prizadetih oseb monsignora Kayserja in Weissa ter Paleseja. »K. T.« je tudi trdil, da centralna blagajna sploh ni institucija krščansko socialno stranke, ampak samo zavod, kateremu je načeloval Weiss kot neodvisna oseba. Tudi to je pristna katoliška laž »svetih« katoliških mož pri »K. T.« Pri ustanovitvi centralne blagajne dne 26. maja 1902 sta odvetnik dr. Aleksander Pupovac in monsignor Weiss izrecno povdarjala, da se morajo združiti vse koroške »rafajznovke« in po zmoglosti tudi drugi denarni zavodi pri klerikalni centralni blagajni, da se cela Koroška kos za kosom pribori za klerikalno idejo. V hipu, je dejal dr. Pupovac, ko smo v posesti koroških denarnih zavodov, smo tudi v posesti vlade v deželi. Ravno na ta način je izjavil ob imenovanju priiliki monsig. Weiss, Centralna blagajna je bila torej klerikalno bojno orožje, ki bi imela služiti strankarskim svrham ter polniti bisage voditeljev. Polom te blagajne je polom klerikalnega gospodarstva na Koroškem.

? I ?
I K O
? O ?

Najboljša ura sedanjosti
Zlata, srebrna, tula, nikel-
nasta in jeklena se dobi
samo pri

H. Suttner,
Ljubljana, Mestni trg
Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška varstvena znamka

IKO

? I ?
I K O
? O ?

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivga, oskubljenega K 2—, polbelega K 2-80, belega K 4—, prima puhaslega K 6—, izredno finega skubljenega K 8—, sivga puha K 6—, belega K 10—, izredno fini prsnr puh K 12—, — od 5 kilograma naprej franko. —

- Gotove postelje -

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega iuleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široka ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 široki, dovolj napolnjene z novim, očišćenim puhastim, trpežnim, sivim perjem K 16—, s polpuhom K 20—, s puhom K 24—. Pernica sama K 12—, 14—, 16—, blazini K 3—, 3-50, 4—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15—, 18— in 20—. Blazini, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in široke, K 4-50, 5— in 5-50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 široke, K 13— in 15—, pošlje po povzetju, — zavoj zastoj od K 10— naprej franko. —

Maks Berger, Deschenitz štev. 1084 - Böhmerwald.
Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vsemu drugemu blagu za postelje zaslonj in franko. Če ne dopade, se zamenja ali denar nazaj.

Draginja mesa in Maggi - kocka

Draginja mesa se lažje prenaša, če gospodinja ne kuha goveje meso zaradi juhe, ampak se posluži za napravo goveje juhe izbornih in praktičnih Maggi-kock à 5 h ter goveje meso ocvre ali pa porabi za pljučno pečenko, golaš i. t. d.

Maggi-jeva kocka je napravljena iz najboljšega mesnega ekstrakta ter vsebuje vse potrebno za naravno govejo juho. Raztopi se v vreli vodi takoj in da en krožnik gotove goveje juhe, ki se odlikuje po dobrem okusu in ki se da porabiti kakor doma kuhana juha za zakuhano juho in k drugim jedilim kakor prikuham, omakam i. t. t. Pri nakupu zahtevajte izrečno pristne Maggi-jeve kocke à 5 h in pazite na ime »Maggi« in na varstvena znamka »zvezda s hrižcem«.

Delavska hranilnica in posojilnica

(vpisana zadruga z omejenim jamstvom.)

v Ljubljani, Stari trg št. 30 I. nadstropje.

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%,
Sprejema vloge na tekoči račun.
Posojuje na osebni kredit in (za-
stave) vredn. listine, hipoteke itd.

Uradi se vsak četrtek od 2: do 3.
ure in vsako soboto od 6. do 7. ure
popoldne; nujna pojasnila se daje pa
tudi ob vsakem drugem navadnem dnev-
nem času.

Kjer sta v redu tek, prebava,
Sta telo in duša zdrava!
Torej: Da ne boš bolan,
Vživaj pravi „FLORIAN“.

Želodčni likér

je pripravil tek in prebavo mar-
sikomu, ki je zamán kupoval
draga in neprijetna zdravila!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivega dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljšega
2.40 K; prima polbelega
2.80 K; belega 4 K; be-
lega puhastega 5.10 K;
velefinnega snežnobelega,
puhlenega 6.40 K; 8 K;
puha sivega 6-7 K; be-
lega, finega 10 K; naj-
finejši prani puh 12 K.
Naročila od 5 kg na-
prej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rde-
čega, modrega, be-
lega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dgl,
60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovit-
nim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglav-
nice 3, 3.50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm
šir. 13, 14.70, 17.80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga,
70 cm šir. 4.50, 5.20 in 5.70 K, spodnja pernica iz
močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm
široka 12.80 in 14.80 K. Razpošilja se po povzetju,
od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za
neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Svojim čitateljem priporočamo, da
se ozirajo na take tvrdke, ki inse-
rirajo v našem listu.

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso
z velikim uspehom porabil, katero iz srca
priporočam v veliko korist vsaki družini
ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,
blagovolite mi poslati še 24 stekleniče Vaše
tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji
lovec v Koritnicah, pošta Knežak
pri Št. Petru na Krasu.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svojo
bogato zalogo

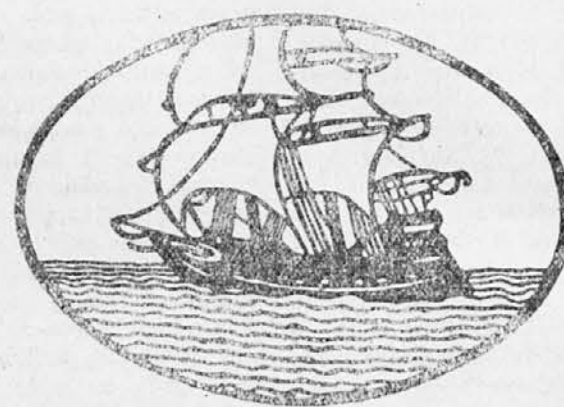
šivalnih strojev

za rodbino in obrt

Pisalni stroji „Adler“

Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

Ustanovljeno 1847.

Ustanovljeno 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7. LJUBLJANA Turjaški trg št. 7.

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone za gosposke sobe.
Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Za

priporoča trdka

jesen in zimo Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ul. 9

izgotovljenih oblek za gospode in dečke ter mične novosti v konfekciji
za dame in deklice. Ceniki zastonj in franko.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta II (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarska stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

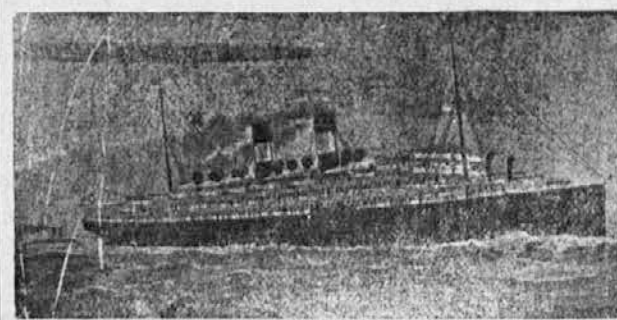
Kavarna

„Unione v Trstu“

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Širite „Rdeči Prapor“

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je
za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d.
Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.